

JAK POMÓC DZIECKU WYBRAĆ DALSZĄ ŚCIEŻKĘ KSZTAŁCENIA?

Drodzy Rodzice:)

- ▶ Wybór szkoły ponadpodstawowej jest ważnym punktem w dalszej ścieżce edukacyjnej każdego dziecka.
- ▶ Przypada na okres dorastania (dziecko nie wie czego pragnie, dokąd zmierza, kim chce być).
- ▶ Nie można wymagać od niego, aby podjęło samodzielnie decyzję, kim chce być w przyszłości i w jakim kierunku będzie podążać.
- ▶ Nie można jednak narzucać mu ścieżki edukacyjnej, która jest bardziej zgodna z naszymi preferencjami niż dziecka

Co dzieje się z nastolatkiem w okresie dojrzewania?

Zmiany fizyczne

- Szybszy wzrost i zmiany w budowie ciała.
- Zmiany fizyczne związane z dojrzewaniem.
- Zmiany w wyglądzie skóry (np. trądzik).

Zmiany emocjonalne

- Większa wrażliwość na opinie innych.
- Silne emocje i wahania nastroju.
- Poszukiwanie własnej tożsamości.
- Potrzeba prywatności.

Zmiany w relacjach

- Większe znaczenie rówieśników.
- Chęć spędzania mniej czasu z rodzicami.
- Eksperymentowanie z niezależnością.

Relacje z nastolatkiem

Wyzwania związane z dojrzewaniem mogą być przytłaczające. Kluczem do przezwyciężania trudności jest odpowiednia komunikacja. Warto inwestować w relację, aby młodzież mogła czuć się wspierana i rozumiana w tym wyjątkowym okresie życia.

Co możemy zrobić?

- **Aktywne słuchanie** – Daj znać swojemu nastolatkowi, że jego uczucia i opinie są dla Ciebie ważne. Staraj się nie przerywać i nie oceniać od razu jego wypowiedzi. Zamiast tego, skup się na zrozumieniu jego punktu widzenia.
- **Bezpieczeństwo emocjonalne** – Stwórz atmosferę, w której nastolatek czuje się komfortowo dzieląc się swoimi problemami. Asertywne wsparcie i empatia pomogą mu otworzyć się na rozmowę. Okazuj cierpliwość i wsparcie.
- **Bezpłatny czas dla rodziny** – Organizowanie regularnych spotkań rodzinnych lub wspólnych aktywności wzmocni więź i otworzy przestrzeń do rozmów na trudniejsze tematy.
- **Utrzymywać jasne, ale elastyczne zasady.**

Jak zbudować zaufanie między rodzicem a dzieckiem?

- **Przykład osobisty** – Bądź wzorem do naśladowania. Twoje zachowanie i postawy mają duży wpływ na to, jak nastolatek postrzega zaufanie
- **Empatia** – Staraj się zrozumieć, przez co przechodzi Twoje dziecko. Przypomnienie sobie własnych doświadczeń z młodości może pomóc lepiej pojąć jego zmartwienia.
- **Komunikacja** – Regularne rozmowy to podstawa. Słuchaj, co ma do powiedzenia Twoje dziecko, unikaj przerywania, daj mu przestrzeń do wyrażania swoich myśli i emocji.
- **Otwartość na błędy** – Pokaż, że popełnianie błędów jest naturalną częścią życia. Jeśli dziecko będzie widziało, że możesz się przyznać do swoich pomyłek, łatwiej mu będzie otworzyć się na Ciebie.
- **Akceptacja** - Zrozumienie, że każdy jest inny, a nastolatek ma prawo do swoich indywidualnych wyborów, to klucz do zacieśnienia więzi. Do tego warto ułatwić dziecku podejmowanie decyzji, wspierając je w trudnych momentach.

Wspieranie nastolatka w podejmowaniu życiowych decyzji

Wspieranie nastolatków w podejmowaniu decyzji życiowych to nie lada wyzwanie. Warto pamiętać, że każdy nastolatek jest inny i reaguje na wsparcie w różnorodny sposób. Dlatego kluczowe jest dostosowanie swojej pomocy do jego indywidualnych potrzeb i osobowości.

Wspieranie nastolatka w podejmowaniu życiowych decyzji

Rozmowa i aktywne słuchanie

Proponowanie opcji, a nie narzucanie rozwiązań

Uczestnictwo w procesie decyzyjnym

Uczenie się na błędach

TE WYPOWIEDZI NIE POMOGĄ DZIECKU W WYBORZE SZKOŁY

- ▶ „Idź do tego liceum, jest najlepsze w mieście”,
- ▶ „Ja Cię widzę wyłącznie na studiach medycznych, sam jestem lekarzem i nie żałuję”,
- ▶ „Nie idź do ogólniaka, to Ci nie da żadnego konkretnego zawodu”
- ▶ „Handel? Stać Cię na więcej!”
- ▶ „Żadnej szkoły branżowej!”

TE WYPOWIEDZI NIE POMOGĄ DZIECKU W WYBORZE SZKOŁY

- ▶ „To Twoja decyzja, nie moja”,
- ▶ „Ty będziesz chodzić do tej szkoły, nie ja – nie wtrącam się”,
- ▶ „Nie chcę, abyś miał do mnie pretensje, jak ja do własnych rodziców, więc nie chcę udzielać Ci rad”,
- ▶ „To Twoje życie”,
- ▶ „Twoja przyszłość, nie będę w to ingerować”.
- ▶ „Zresztą co ja wiem, tyle się zmieniło od czasu, kiedy sama chodziłam do średniej szkoły”.
- ▶ „Poszukaj sam w Internecie opinii o szkołach”.

Jak pomóc dziecku przy wyborze szkoły ponadpodstawowej?

Zadaniem rodzica nie jest podejmowaniem decyzji za dziecko, choćby był to trafny wybór, ale również nie powinno się pozostawiać dziecka samemu sobie – z lękiem, w osamotnieniu, z poczuciem bezradności.

Zadaniem rodzica, w oparciu o wiedzę na temat dziecka, jest wskazać mu kilka możliwych kierunków i przeprowadzić przez trudny moment podejmowania pierwszej, samodzielnej i ważnej decyzji życiowej.

Mocne i słabe strony dziecka - jak je poznać?

Prowadź rozmowy z dzieckiem o jego mocnych i słabych stronach.

Od początku edukacji obserwuj jakie są jego umiejętności, wiedza, cechy, cele i wartości.

Ustalcie listę przedmiotów, w których dziecko czuje się najlepiej, a których nie lubi się uczyć, co od zawsze było w jego kręgu zainteresowań i je pasjonowało, a co nudziło.

Przeanalizujcie zajęcia dodatkowe, na które dziecko chodziło: które go pochłaniały, a które były szybko porzucane.

Poszukaj razem z dzieckiem odpowiedzi na następujące pytania:

Pytania o zainteresowania:

- ▶ Co lubię robić?
- ▶ Co mnie ciekawi?
- ▶ Jak spędzam wolny czas?
- ▶ Jaką aktywność wybieram dla siebie?

Pytania o umiejętności:

- ▶ Czy mam jakieś uzdolnienia, talenty?
- ▶ Co potrafię zrobić, wykonać?
- ▶ Z czym sobie radzę?

Pytania o wiedzę:

- ▶ Co wiem?
- ▶ W jakich przedmiotach jestem dobry(-a)?

▶ Pytania o cechy:

- ▶ Jaki jestem? (inteligencja, charakter, temperament oraz siła, kondycja fizyczna, wygląd, wzrost, stan zdrowia)

▶ Pytania o cele i wartości:

- ▶ Co jest dla mnie ważne?
- ▶ Do czego dążę?
- ▶ Na czym mi zależy?
- ▶ Jaki jest poziom moich aspiracji, ambicji?

Pomysły na wybór szkoły

Bardzo przydatne w wyborze szkoły są informacje o placówkach, zawodach i rynku pracy.

Przeanalizujcie z dzieckiem strukturę szkolnictwa ponadpodstawowego obecnie są to: liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła branżowa I i II stopnia.

Zapoznajcie się z ofertą szkoły (kierunki, dodatkowe uprawnienia), zasadami rekrutacji.

Zdobądźcie informacje na temat zdawalności egzaminów, które świadczą o poziomie nauczania w szkole.

Z lokalizacją szkoły wiążą się dojazd i koszty nauki warto wziąć to pod uwagę.

Przydatne informacje znajdziecie na stronach internetowych szkół.

Wasza uwaga powinna skupić się także na pytaniach dotyczących samego zawodu, a dokładnie czynności i zadań zawodowych, wymagań zdrowotnych, co do wykształcenia i warunków pracy.

Takie wiadomości przydadzą się podczas rozważania propozycji technikum czy szkoły branżowej. Dobrym źródłem informacji są rzetelne strony, takiej jak np. www.mapa.karier.pl

Test Gallupa

- ▶ Jest to test, w którym **udzielasz odpowiedzi na 177 pytań**. W każdym z nich musisz wskazać zdanie, które bardziej do Ciebie pasuje.
- ▶ Zajmuje około godzinę. Co bardzo ważne na wskazanie odpowiedzi na każde pytanie masz **maksymalnie 20 sekund**. Liczy się tylko pierwsza odpowiedź — nie możesz jej zmienić lub do nich powrócić.
- ▶ Po wykonaniu testu Gallupa otrzymujesz informacje na temat Twoich talentów — konkretniej mówiąc: o ich **nasileniu**. Po badaniu otrzymujesz **szczegółowy opis poszczególnych talentów** (także w formie spersonalizowanej).

Test Gallupa

- ▶ **Badanie jest płatne.** Cena może różnić się w zależności od wybranej formy testu.
- **Wersja podstawowa** odnosi się wyłącznie do TOP 5 talentów i **kosztuje ok. 20 dolarów.**
- **Wersja rozszerzona** odnosi się do wszystkich 34 talentów i **kosztuje ok. 50 dolarów.**
- ▶ Żeby wziąć udział w teście, musisz udać się na [oficjalną stronę sklepu Gallupa:](https://store.gallup.com/en-GB/c/en-ie/assessments)

<https://store.gallup.com/en-GB/c/en-ie/assessments>

Test Gallupa wyróżnia 34 cechy

- **myślenie strategiczne, w której są:**

- Analytical — czyli Analiza
- Context — czyli Kontekstowość
- Futuristic — czyli Wizjonerstwo
- Ideation — czyli Ideacja
- Input — czyli Zbieranie
- Intellection — czyli Intelpekt
- Learner — czyli Uczenie się
- Strategic — czyli Strategia

- **budowanie relacji, w której są:**

- Adaptability — czyli Elastyczność
- Connectedness — czyli Współzależność
- Developer — czyli Rozwijanie innych
- Empathy — czyli Empatia
- Harmony — czyli Zgodność
- Includer — czyli Integracja
- Individualization — czyli Indywidualizacja
- Positivity — czyli optymizm
- Relator — czyli Bliskość

Test Gallupa wyróżnia 34 cechy

- **wywieranie wpływu, w której są:**

- Activator — czyli Aktywator
- Command — czyli Dowodzenie
- Communication — czyli Komunikatywność
- Competition — czyli Rywalizacja
- Maximizer — czyli Maksymalizacja
- Self-Assurance — czyli Wiara w siebie
- Significance — czyli Poważanie
- Woo — czyli Czar

- **wykonywanie, w której są:**

- Achiever — czyli Osiągnięcie
- Arranger — czyli Organizacja
- Belief — czyli Przekonanie
- Consistency — czyli Bezstronność
- Deliberative — czyli Rozwaga
- Discipline — czyli Dyscyplina
- Focus — czyli Ukierunkowanie
- Responsibility — czyli Odpowiedzialność
- Restorative — czyli Naprawianie

Test Gallupa - czy warto zrobić?

- ▶ Jeżeli chcesz pracować nad sobą, poznać swoje wrodzone talenty oraz zobaczyć, co tak naprawdę sprawia, że jesteś szczęśliwa czy szczęśliwy, to... **zdecydowanie tak**. Test ten jest uznawany za jedno z lepszych narzędzi do określenia takich predyspozycji.
- ▶ Test Gallupa ma na celu odkrycie naturalnych predyspozycji — jednak, nie są to konkretne umiejętności.
- ▶ Samo wykonanie testu to dopiero początek. Musisz jeszcze szczegółowo zinterpretować i **zrozumieć wyniki**. Dopiero po tym kroku będziesz w stanie wykorzystać zdobytą wiedzę i zacząć wprowadzać ją w życie — odkrywając radość z życia, relacji społecznych czy właśnie pracy.

Model MBTI – 16 personalities

- ▶ **Model 16 osobowości, znany również jako MBTI (Myers-Briggs Type Indicator), opiera się na połączeniu czterech par cech, które definiują sposób, w jaki ludzie postrzegają świat i podejmują decyzje.** Ekstrawersja (E) i introwersja (I) wskazują na to, skąd czerpana jest energia – z interakcji z innymi lub z własnych myśli. Intuicja (N) i zmysły (S) określają sposób przetwarzania informacji – intuicja polega na patrzeniu w przyszłość i szerszym kontekście, podczas gdy zmysły skupiają się na szczegółach i teraźniejszości.
- ▶ Myślenie (T) i odczuwanie (F) wyznaczają sposób podejmowania decyzji – na podstawie logiki albo emocji. Ocenianie (J) i percepcja (P) dotyczą podejścia do życia – ocenianie preferuje planowanie i struktury, a percepcja elastyczność i spontaniczność. **Dzięki tym kombinacjom powstaje 16 unikalnych typów osobowości, które pomagają lepiej zrozumieć, jak dana osoba funkcjonuje w relacjach, pracy i codziennym życiu.**

16 typów osobowości – jakie są ich cechy?

1. **ISTJ – Logistyk.** Osoby odpowiedzialne, zorganizowane i skupione na tradycji. Preferują stabilność i cenią sobie dokładność w wykonywaniu zadań.
2. **ISFJ – Obrońca.** Opiekuńczy i lojalni, chętnie pomagają innym. Cenią sobie stabilność i bezpieczeństwo, a także dbają o szczegóły.
3. **INFJ – Adwokat.** Idealistyczni, empatyczni i kreatywni. Kierują się głębokimi wartościami i pragną zmieniać świat na lepsze.
4. **INTJ – Architekt.** Strategiczni, analityczni i niezależni. Lubią tworzyć dalekosiężne plany i poszukują innowacyjnych rozwiązań.
5. **ISTP – Wirtuoz.** Praktyczni, logiczni i dobrze radzą sobie w trudnych sytuacjach. Mają talent do rozwiązywania problemów technicznych.
6. **ISFP – Poszukiwacz przygód.** Cenią wolność i indywidualizm. Twórczy i spontaniczni, chętnie wyrażają siebie przez sztukę i nowe doświadczenia.
7. **INFP – Mediator.** Empatyczni i idealistyczni, dążą do harmonii. Cenią sobie autentyczność i chcą pomagać innym odnaleźć swoją drogę.
8. **INTP – Logik.** Analityczni i ciekawi świata. Lubią badać teorie i rozwiązywać skomplikowane problemy.
1. **ESTP – Przedsiębiorca.** Śmiali, energiczni i spontaniczni. Lubią wyzwania i chętnie podejmują ryzyko, zwłaszcza w sytuacjach wymagających szybkich decyzji.
2. **ESFP – Animator.** Towarzyscy, optymistyczni i kreatywni. Uwielbiają zabawę i cenią sobie możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami z innymi.
3. **ENFP – Działacz.** Pełni energii i entuzjazmu. Lubią nawiązywać kontakty i inspirować innych do rozwoju osobistego.
4. **ENTP – Dyskutant.** Innowacyjni i pełni pomysłów. Lubią debatować i kwestionować status quo, szukając nowych rozwiązań.
5. **ESTJ – Wykonawca.** Praktyczni i zdecydowani, cenią sobie porządek i wydajność. Dobrze sprawdzają się w roli liderów.
6. **ESFJ – Doradca.** Towarzyscy, odpowiedzialni i dbający o innych. Chętnie pomagają innym i cenią sobie harmonię w grupie.
7. **ENFJ – Protagonista.** Charyzmatyczni i empatyczni liderzy. Lubią motywować innych i dążyć do wspólnego celu.
8. **ENTJ – Dowódca.** Zdecydowani, zorganizowani i nastawieni na osiągnięcie celów. Są naturalnymi liderami, którzy lubią zarządzać zespołami.

RODZICU PAMIĘTAJ!

O wyborach życiowych Twojego dziecka należy rozmawiać, poddawać je weryfikacjom i konfrontacji.

Wybór oznacza kontakt ze wszystkimi możliwościami dostępnymi w danym momencie.

Dziękuję za uwagę

MAŁGORZATA GIZAK

DORADCA ZAWODOWY, COACH, PSYCHOLOG SZKOLNY